

men at dette kommer til at ske paa et saasent Tidspunkt af Døgnet — Kl. er nu et Kvarter over tre om Morgenen — maa jeg nedlægge en ganske alvorlig Protest mod. Det er mig umuligt at fatte Meningen med den Form for Forhandlingerne, at Debatten foregaar uden Ophold over det meste af et Døgn, og jeg, som i min offentlige Fremdragen af hele Finanslovdebattens Væsen har betonet Faren for Rigsdagens Værdighed i denne Forbindelse, kan ikke andet end atter at understrege, at det ikke forekommer mig, at saa lidet nødvendige eller paatrængende Natforhandlinger som disse er egnede til at styrke og underbygge denne Værdighed.

Formanden: Det ærede Medlem har ingen Berettigelse til at udtale, at man her handler paa en Maade, som skader Rigsdagens Værdighed. Det ærede Medlem vil sikkert være enig med mig i, at det ogsaa kan skade Rigsdagens Værdighed, at man nu har brugt halvanden Maaned til denne ene Forhandling uden at være naaet til andet Arbejde. (*Stemmer:* Det er Ministeriets og Ledelsens Skyld. Hvorfor ikke begynde Kl. 10 i Morgen?). Jeg maa bede ærede Medlemmer forholde sig rolige. (*En Stemme:* Det er svært under disse Forhold!).

Drachmann: Det er et godt gammelt eller rettere et daarligt gammelt radikalt Dogme, at Danmark ingen Udenrigspolitik har, det vil sige: ingen Udenrigspolitik burde have. Dette glimrende Ideal for et Folks Liv, dets Ekspansion og Evne til at slutte op i Nationernes store March fremad, har lidt nogle slemme Knæk i de sidste ti Aar, som Historien har vist. Der er jo løbet noget Vand i Stranden siden hin Dag, da vort Lands store Kender af de verdensmilitære Forhold, det ærede Medlem Hr. P. Munch, meget faa Timer før den første store Balkankrig kunde erklære denne Krig, ja, vel overhovedet europæisk Krig for en Umulighed. Skæbnen føjede det i sin Ironi saaledes, at det blev Radikalismen selv, der med sit sidste Hold af Mænd paa Danmarks Vegne kom til at underskrive den store Veksel, som Verdenshistorien præsenterede ogsaa os til prompte Indfrielse, den Gang 1914 satte det store Skel. Jeg skal gaa let hen over det nær-

liggende Ordspil om, med hvilke Miner de Herrer gjorde det. Vi fik lange og trange Tider til at acceptere de Kendsgærninger, den virkelige Verden havde at byde os, og hvad man end vil mene om det radikale Regimente under Krigen, vil neppe nogen, heller ikke de Radikale selv, erklære, at Danmark ikke førte Udenrigspolitik i hine Aar.

Naar imidlertid det ærede Medlem Hr. Rode forleden Dag fra dette Sted slog sig for Brystet og udfordrede til Sammenligning mellem det nuværende Styre og det, der havde ført Danmark frelst gennem Krigen, som han udtrykte det, kan jeg ikke lade være med at indskyde en Bemærkning om den store Andel, den i mange Tilfælde ganske overvejende Andel, de forskellige Kræfter og Systemer, der af Hensyn til Fædrelandets fælles Tarv den Gang hjalp den radikale Regering, havde i de gode Resultater, der opnaaedes udadtil, for saa vidt disse Resultater overhovedet kan føres tilbage til vor egen Fortjeneste. Gennemlæser man nemlig den stadig rigere, man tør ogsaa sige stadig mere afklarede Litteratur fra Krigslandenes Side om hine Aars Begivenheder, maa man ikke mindst i Aktstykkerne fra tysk Side af og til med Gysen indrømme, at vi ved adskillige Lejligheder kun har haft at takke en naadig Skæbne, som ikke en Gang Radikalismen har kunnet sætte sit Stempel paa, og Tilfældighedernes hele forunderlige Spil for, at vi overhovedet i Dag er i Stand til at diskutere, hvem der har Hovedæren af at have ført os frelst gennem Krigen. Det er hævet over enhver Tvivl, at disse Krigsaar trods deres Alvor og Vanskelighed, netop fordi Verden bankede saa haardhændet paa vor Dør, udløste Kræfter og Idealer i vort Folk, som med alle de Slagger og Fejl, der maatte følge med en saa pludselig Udvikling, alligevel førte os frem til mange nye og, jeg tør paastaa, større Synsmaader, der da gik som friske Foraarsvinde gennem vort Folk og gjorde os baade mere vidtskuende, større og friere.

De Kræfter, som saaledes udløstes, synes nu desværre at være faldet sammen under det mærkelige Tryk, der ogsaa i psykologisk Henseende hviler over vore Dages Danmark. Det Fundament, hvorpaa en større dansk Aand og Verdensopfattelse var